

CORNEJO, Renata, PIONTEK, Sławomir, SELLMER, Izabela a VLASTA, Sandra (2014): *Wie viele Sprachen spricht die Literatur? Deutschsprachige Gegenwartsliteratur aus Mittel- und Osteuropa*. Wien: Praesens Verlag.

Editori této monografie v úvodu ve shodě s Brigid Hainesovou (2007) konstatují, že doposud se literární věda zabývala především německo-tureckými autory a autorkami a jejich kolegy ze střední a východní Evropy nechávala stranou zájmu. Michaela Bürger-Kofigis (2009) píše o *rozšíření německé literatury na východ* a představuje tak novou generaci autorů střední a východní Evropy. V posledních letech vznikly dílčí studie o německých písících autorech z této oblasti. Renata Cornejo (2010) napsala pojednání o německých písících autorech českého původu po roce 1968, Agnieszka Palej (2004) tematizovala autory polského původu, kteří působí v německém jazykovém prostoru. Významným počinem v mapování literatury autorů střední a východní Evropy je rovněž publikace řady *Aus-siger Beiträge* s titulem *National – postnational – transnational? Neuere Perspektiven auf die deutschsprachige Gegenwartsliteratur aus Mittel- und Osteuropa* (Nacionální – postnacionální – transnacionální? Novější perspektivy současné německy psané literatury ze střední a východní Evropy) v redakci R. Cornejo, S. Piontky a S. Vlasty z roku 2012.

Vzhledem k problematičnosti pojmu *Migrationsliteratur* docházejí editoři k závěru, že byť je literatura migrantů podporována mnohými institucemi ve formě ocenění autorů, autorských čtení a propagace, dochází na druhé straně k vzniku *ghett migrantské literatury*, ze kterých se autoři snaží dostat. Proto probíhají v současné době emancipační snahy, jejichž výsledkem má být zánik

této literatury, který údajně přijde v okamžiku, kdy tato literatura ztratí veškeré biografické a tematické usouvztážení s tematikou migrace a splyne s německy psanou literaturou.

Tato úvaha má svou logiku a vzhledem k situaci na knižním trhu německy psané literatury rovněž své opodstatnění. Opomíjí ovšem skutečnost, že do německého kulturního prostoru přicházejí zvláště v posledních několika měsících tisíce migrantů a někteří z nich budou jistě ve svých textech reflektovat právě na (auto)biografickém pozadí svá *migrantská* témata. Je pravda, že monografie vznikla v roce 2014 a jednotlivé texty patrně v předchozích dvou až třech letech. Na druhé straně je však nepopiratelné, že intenzivní snahy především ilegálních migrantů proniknout do západní Evropy, byť v podstatně menším rozsahu než v současné době, jsou zjevně nejméně v uplynulých deseti letech.

Editoři také zmiňují tvrzení W. Schmitze a D. Köllingové (2014), že výše zmíněným splynutím vznikne v Německu *nová literatura* a kladou si zároveň otázku, v čem může to *nové* spočívat. Tuto otázku má zodpovědět právě předložená monografie.

Po přehledném úvodu následuje nejprve část teoretická s názvem *Positionen* (stanoviska) a dále část se studii – *Studien* – k jednotlivým autorům a jejich vybraným dílům.

Stanoviska

Renomovaný německý germanista Manfred Weinberg se snaží ve svém pojednání/stanovisku *Was heißt und zu*

*welchem Ende liest man Migrantenliteratur? Mit Anmerkungen zum Werk Libuše Moníkové*s (Co znamená pojem literatura migrantů a co se v ní dočteme? S poznámkami k dílu Libuše Moníkové) vyrovnat s definitivě problematického pojmu. Hned v úvodu svého textu se, podle mého mínění, právem pozastavuje nad tím, že se dnes velmi dobře prodávají knihy s explicitně migrantskou literaturou, tedy tituly s cize znějícím jménem autora na obalu. Přitom však konstatuje, že převažuje zájem čtenářů o autory tureckého původu a o autory z dalších vzdálenějších kultur, ale zájem o střední a východní Evropu je minimální (s. 15). Toto tvrzení výstižně ilustruje citáty z eseje Libuše Moníkové *Zwetschgen. Über Deutschland* (Švestky. O Německu), ve kterém autorka kritizuje nezájem skupiny německých spisovatelů při návštěvě Čech zkusit říci česky alespoň dobrý den, děkuji a na shledanou. Jako další příklad neznalosti prostředí zmiňuje Moníková bývalého levičáka, který v Praze mluví ostentativně rusky, jako by chtěl místní potěšit (s. 15).

Weinberg v této souvislosti kritizuje německé renomované noviny *Süddeutsche Zeitung*, které uvádějí vlastní jména ze slovanských jazyků bez diakritiky a stejně tak i další média (rozhlas a televize), která prezentují jejich chybou výslovnost (s. 15–16).

K tomuto jevu musím podotknout, že velmi podobná situace je také na české straně. Poslouchám dlouhodobě a pravidelně Český rozhlas – stanici *Vltava*, která u nás bezesporu představuje elitní médium vysoké kultury, ovšem výslovnost známých i méně známých autorů z německého prostředí je v pořadech této stanice většinou chybná. Křestní jméno rakouského básníka George Trakla je čteno an-

glicky a příjmení německé spisovatelky Jenny Erpenbeck je podivně komoleno. V poslední době mě zarazilo při upoutávce na jinak velmi zajímavý program o Drážďanech, že hlasatelka vyslovila název chrámu Frauenkirche jako *Frauenkirsche*, takže místo *Kostela Panny Marie* z toho vyšla jakási *Ženská třešeň*. Obě strany česko-německého pomezí tedy mají co dohánět.

Jak bylo již výše zmíněno, nevidím důvod považovat *biografičnost* za nepatřičnou dimenzi *literatury migrantů*. Migranti přicházeli, přicházejí a budou přicházet do Německa, a tedy budou vznikat autobiograficky laděné texty. Podobně tak není na místě považovat *biografičnost* za klišé, případně za *nálepku* podporující prodej.

Andrea Meixnerová zastává ve svém textu *Zwischen Ost-West-Reise und Entwicklungsroman? Zum Potenzial der sogenannten Migrationsliteratur* (Mezi cestou z Východu na Západ a vývojovým románem? K potenciálu tak zvané migrační literatury) k literatuře migrantů podobně kritické stanovisko jako Weinberg. Jako příklad uvádí povídku autorky Yoko Tawada, rodilé Japonky, která žije od 80. let v Německu a píše německy. V povídce *Ein Brief an Olympia* (Dopis Olympii) popisuje pokus jedné informatičky naprogramovat androida – *úspěšného exilového spisovatele z Východu*, který by splnil přání literární veřejnosti a napsal autobiografický román o autorově mládí prožitém v diktatuře a jeho životě po migraci. Meixnerová dodává, že typ takového románu nebo povídky skutečně existuje a kolem roku 2000 dosáhl bezesporu velké popularity (s. 37).

Autorka přisuzuje mnoha příběhům migrantů označení *Entwicklungsroman* (vývojový román) s poukazem na to,

že hlavní postava příběhu prožívá přechod z dětství do dospělosti a dále zmiňuje podle Katrin Sorko (2007) zakotvení těchto textů v dimenzích *Familienroman* (rodinný román), který nalezneme rovněž u české germanistky Naděždy Heinrichové a jejího kolegy Jiřího Sirůčka (2011) (s. 47).

Ironizující pohled na *typický* příběh migranta z Východu, který se usadil na Západě, včetně velkého zájmu čtenářů, se mi jeví jako manýra a (nebo) jako přehnaná obava ze schematicnosti takového druhu literatury migrantů.

Walter Schmitz a Daniela Köllingová upozorňují v textu *Gibt es eine Literatur der Migration? Zur Konzeption eines Handbuchs zur Literatur der Migration in den deutschsprachigen Ländern seit 1945* (Existuje literatura migrace? Ke koncepci příručky o literatuře migrace v německy mluvících zemích od roku 1945) na možné *pasti* při definici daného jevu. Autoři zjistili při práci na chystané publikaci, že autobiografický rys textů se může jevit jako velmi rozmanitý. Jako příklad uvádějí patrně nejúspěšnějšího autora *migrantské literatury* Rafika Schamiho, náležejícího k syrské křesťanské menšině, který žije od 70. let v Německu a od 80. let je pevně zakotven v německém literárním životě. Vedle něho zmiňují Feriduna Zaimoglu, autora *druhé generace*, který trvá na silném sociolektu tzv. *Kanak Sprach*, přičemž *Kanake* je sociální typus nepřizpůsobivého tureckého migranta a Zaimoglu se cítí jako literát jeho mluvčím.

Schmitz a Köllingová vidí *literaturu migrace* jako *každou* literaturu, tedy jako prostor, spojující stanoviska a expresivitu autora jako *kritickou komunikaci* a dodávají k tomu specifikum *literatury zkušenosti* (s. 65). Proti této

definici oproti Weinbergovu pojetí nelze nic namítnout.

Wolf Dieter Otto říká v úvodu svého pojednání *Nation und kulturelles Gedächtnis. Der Migrationsdiskurs als Herausforderung des nationalen Selbstverständnisses in Deutschland* (Národ a kulturní paměť. Migrační diskurz jako výzva pro národní sebeuvědomění v Německu), že pojmy *nacionální*, *postnacionální* a *transnacionální* znamenají pro německé humanitní a kulturní vědy *rozhodný zlom* při rozšiřování horizontů a rozměrů kulturních prostor (s. 77).

Údajný rozdíl mezi etnickým Němcem a migrantem v Německu vyvolává otázku, jak jsou Němci *v praxi* skutečně tolerantní, a tedy jak jsou vlastně schopni *vstřebat* cizí kulturní vlivy přicházející spolu s migranty. K tomu zbývá jen dodat, že tato otázka je v Německu a vlastně v mnoha dalších evropských zemích v posledních měsících více než aktuální.

Na závěr teoretické části monografie, kterou uzavírá Ottův příspěvek, můžeme říci, že tento autor, zabývající se interkulturní germanistikou se zaměřením na výzkum cizosti, tolerance a interkulturní literaturou, je v podstatě jediný teoretik z výše uvedené skupiny s nezaujatým a ničím tendenčně nezátíženým pohledem na *literaturu migrantů*.

Studie

Polská germanistka Agnieszka Palej v textu *Konflikte und Synergien im transkulturellen Raum: Sabrina Janeschs Roman 'Katzenberge'* (2010) (Konflikty a synergie v transkulturním prostoru: Román Sabriny Janeschové Katzenberge) představuje velmi vhodný příklad *migrantské autorcky* německo-polského původu, která se narodila v roce 1985 v Německu polské matce

a německému otci. Její románový debut je částečně autobiografický – vypravěčka je stejného původu jako autorka a popisuje své dojmy z návštěvy vlasti svého dědečka – Západní Ukrajiny (Haliče). Tento byl po roce 1945 Sověty násilně vystěhován do Horního Slezska, aby se usadil na selském dvoře, který nedobrovolně opustili Hornoslezané německého původu. (s. 97–99).

Palej správně konstatuje, že mísení kultur může vyvolat v kulturně multiplikovaném prostoru jisté konflikty, které však mohou být literárně vhodně fikcionalizovány. To vše má ještě přirozenou vazbu na autorčin interkulturní a transkulturní původ.

Německá germanistka Elke Mehnert se snaží ve svém pojednání *Wladimir Kaminer – der „gute Russe“ aus Berlin* (Wladimir Kaminer – „dobrý Rus“ z Berlína) prokázat autorovu *popovost* a povrchnost, přičemž sama uvádí, že jeho povídkový debut *Russendisko* (2000) měl kromě velkého úspěchu u čtenářů také kladný ohlas u kritiky (s. 111).

V této souvislosti je zajímavá poznámka autorky o kritickém ohlasu v českém prostředí, kde je tato kniha označena za oblíbenou u *fanoušků lehčího žánru* (s. 112). K tomu možno dodat, že této *nálepce* odpovídá také české vydání *Ruského diska* (2011) nakladatelstvím Dauphin v edici Pop (Edice populárního psaní, knihy zábavy a odpočinku). Tento způsob prezentace snad může být pochopitelný ze strany nakladatele jako snaha zaujmout co největší okruh čtenářů. Podle mého názoru však tato literatura není jen zábavná, ale autor svým svěžím stylem, dobrým postřehem a neotřelým vtípem popisuje z pohledu migranta prostředí německého hlavního města, kde se usadil v roce 1990 jako kontingentní uprchlík

rusko-židovského původu z tehdejšího Sovětského Svazu.

Autorka na závěr chválí autorovu plí a myšlenkové bohatství a označuje ho za *stavitele mostů* mezi Rusy, Židy a Němci (s. 121–122).

Německý germanista Klaus Schenk přináší ve své stati *Hybride Konstellationen in Wort und Bild bei Herta Müller* (Hybridní konstelace slova a obrazu u Herty Müllerové) velmi zajímavé pojetí autorčiných obrazových a textových koláží. Vychází z toho, že v rané tvorbě, tematizující autorčin odchod z Rumunska do Německa, je pocit cizosti zprostředkováván obrazností jazyka, a tak dochází k silné provázanosti vizuality a cizosti (s. 125).

Slovní (textové) a obrazové koláže, které autorka vytváří z novin a časopisů podle Schenka podtrhují odcizení v jejím způsobu psaní. Podle mého názoru autor své teze výstižně dokládá na celé škále grafických ukázek z tvorby Müllerové, které vhodně ilustrují vlastní text. Autor dále dochází k tomu, že fiktivní *prostor vyprávění* se transformuje u autorky do *vyprávěného prostoru obrazu* (s. 129), a tak se stává její psaní *hybridním* (s. 131).

Německý germanista Horst Fassel nám v příspěvku *Schock und Anpassung. Schweizer Autoren und Immigranten auf der Suche nach Gemeinsamkeiten* (Šok a přizpůsobení. Švýcarští autoři a imigranti při hledání společných rysů) představuje dvě švýcarské autorky – migrantky Ágotu Kristófs (1935–2011) a Aglaju Veteranyi (1962–2002).

Kristófs emigrovala v jednadvaceti letech z Maďarska do frankofonní části Švýcarska a po jejím úmrtí ji francouzská televize označila za *duchovní sestru* Franze Kafky. Fassel zkoumá autorčinu tvorbu se zaměřením na její

vztah k nové a případně také ke staré vlasti a dochází k tomu, že Švýcarsko je pro ni útočištěm a symbolem pořádku (s. 161), zatímco Maďarsko zůstává vtělením zla (s. 167).

Vzhledem k zaměření Fasselovy stati je pochopitelné, že se nechce zabývat případnou podobností autorčiny tvorby s dílem F. Kafky. V textu však postrádám alespoň zmínku o tom, do jaké míry souvisel (případně nesouvisel) autorčin odchod z Maďarska s tamními událostmi v roce 1956, kdy zemi opustila. Tato otázka se, podle mého názoru nabízí v souvislosti s leitmotivem výše zmíněné trilogie – jedno z *dvojčat* opouští vlast, ale dvakrát se vrací, aby našlo *bratra*, který (jak se v závěru ukáže) byl pouze vypravěčovým fiktivním alter egem (s. 157).

Aglaža Veteranyi (1962–2002) přišla do Švýcarska z Rumunska v pěti letech, ale (podle vlastního tvrzení) až ve dvaceti letech se ztotožnila se svým okolím, když se realizovala jako herečka a autorka (s. 161). Ve svých autobiograficky laděných románech tematizuje nejen strach z neznáma v nové vlasti, ale zpětně také strach z Ceausescovy diktatury (s. 162).

V románovém debutu *Warum das Kind in der Polenta kocht* (1999) (Proč se dítě vaří v kaši) si dvě sestry, žijící v cirkusové rodině, která emigrovala do Švýcarska, připadají jako *cikánky*, a Fassel tento příměr považuje za obvyklé klišé. K tomuto nezbyvá než dodat, jak jinak by se měly tyto dívky cítit (s. 165).

Polská germanistka Izabela Sellmer nám ve své stati *Verlorenes und Wiedergefundenes im Roman 'Tauben fliegen auf' von Melinda Nadj Abonji* (Ztracené a znovunalezené v románu Melindy Nadj Abonji 'Holubi vzlétají') velmi zaslíbeně představuje německy

píšíci švýcarskou autorku Melindu Nadj Abonji (1968), narozenou ve Vojvodině – maďarsky mluvící oblasti bývalé Jugoslávie, která následovala v pěti letech své rodiče do Švýcarska.

Můžeme říci, že se jedná o autorku ve vztahu k migrantské tematice velmi zajímavou a podle obecných měřítek nejen k této tematice, protože získala za svůj výše zmíněný román podle B. Spoerri (2012) Švýcarskou a Německou knižní cenu, tedy ocenění, které obvykle získávají etničtí Švýcaři a Němci. *Obvyklá* ocenění pro autory s migrantskou minulostí je totiž Adalbert-von-Chamisso-Preis.

Česká germanistka Jana Hrdličková napsala velmi přínosnou stať „*Je mehr Heimat ich erwarte, um so mehr Fremde treffe ich an.*“ *Die Slowakei und die Schweiz der Irena Brežná* („Čím více vlasti očekávám, o to více narážím na cizinu.“ Slovensko a Švýcarsko Ireny Brežné). Pozorně srovnává autorčino pojetí vlasti a ciziny v jejích dvou autobiograficky laděných románech *Die beste aller Welten* (2008) (Nejlepší ze všech světů) a *Die undankbare Fremde* (2012) (Nevdačná cudzinka).

Irena Brežná (1950), narozená v Bratislavě, vyrůstala v Trenčíně a v roce 1968 emigrovala s rodiči do Švýcarska. Jedenáctiletá vypravěčka Jana v prvním románu zkoumá *nejlepší ze světů* 50. let v Československu a mimo jiné zjišťuje, že *bratrský národ* Čechů je oproti Slovákům vtípnější, méně patetický a čeští muži jsou podstatně *emanipovanější* než slovenští (s. 181).

Jana se objevuje také ve druhém románu jako emigrantka ve Švýcarsku a vedle ní se objevuje ještě další, dospělá vypravěčka, která rovněž nepochází ze Švýcarska (s. 184–185). Obě kriticky sledují poměry ve Švýcarsku, především nerovnoprávný vztah mužů k ženám,

kteří jsou většinou v domácnosti, a jsou tedy na nich finančně závislé (s. 186). Jana však nakonec dojde k závěru, že Švýcarsko je pro migranty přece jen *lepší světem než socialistické Slovensko a místo ideální vlasti* nalezne něco lepšího – sebe a svou vlastní sílu (s. 191).

Rumunská germanistka Daniela Ionescu-Bonani nám představuje ve svém velmi přínosném příspěvku *Transkultureller Raum und biographische Rückkopplung. Eine Analyse anhand der Romane 'Der kurze Weg nach Hause' und 'Der blinde Masseur' von Catalin Dorian Florescu* (Transkulturní prostor a biografická zpětná vazba. Analýza na základě románů Catalina Doriana Florescu 'Krátká cesta domů' a 'Slepý masér'). Florescu považovaný dnes za jednoho z nejdůležitějších německy píšících autorů, emigroval jako mladík v 80. letech s rodiči z Rumunska do Švýcarska a ve výše zmíněných románech tematizuje cestu hlavní postavy zpět do staré vlasti, tedy do Rumunska (s. 193).

Uvedl bych jednu výhradu k autorově kritice *exportu* nevěst z Východu na Západ, ke kterému často jejich rodiny v podstatě nutí s poukazem na to, že jedině se západními manžely budou mít lepší budoucnost. Autor tento princip na jiném místě považuje za oboustranně výhodnou vzájemnou *pomoc* (s. 197–198).

V poslední studii „*Abgebissen, nicht abgerissen*“ – *Identitätsverhandlungen auf der Reise in Julia Rabinowichs Roman 'Spaltkopf' (2008)* („Odkousnuto, nikoliv odtrženo“ – Probírání identit na cestě v románu Julii Rabinowich 'Rozštěpená hlava') se rakouská germanistka Sandra Vlasta velmi zaslíbeně zabývá autobiografickým románem autorky rusko-židovského původu, narozené v roce 1971 v Leningradě,

kteří přišla v roce 1977 s rodinou do Vídně (s. 207).

Ve stejné situaci je také vypravěčka autorčiny románové prvotiny, která popisuje cestu z Leningradu do Vídně a konečně zase *zpět* do Ruska, přičemž navštěvuje rovněž například Irsko a Skotsko. Cesta, případně cestování se tak jeví jako leitmotiv textu a podle Vlasty tak dochází ke kulturnímu transferu (s. 208).

Tato monografie si zaslouhuje pozornost nejen proto, že je takto souhrnných publikací poměrně málo, ale také pro cílevědomé úsilí editorů a autorů zachytit teoreticky i prakticky literární tvorbu přispívající ke kulturnímu obohacení a vzájemnému lepšímu porozumění etnický stále pestřejšímu evropskému i mimoevropskému prostoru.

Graficky vhodně upravené texty publikace jsou doplněny bohatou bibliografií a na závěr jsou připojeny medailony autorů. Texty jsou srozumitelné odbornému i laickému publiku.

Další použité zdroje

- CORNEJO, Renata (2010): *Heimat im Wort. Zum Sprachwechsel der deutsch schreibenden tschechischen Autorinnen und Autoren nach 1968. Eine Bestandaufnahme*. Wien: Praesens Verlag.
- CORNEJO, Renata, PIONTEK, Slawomir a VLASTA, Sandra (2012): *Aussiger Beiträge. National – postnational – transnational? Neuere Perspektiven auf die deutschsprachige Gegenwartsliteratur aus Mittel- und Osteuropa*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, Filozofická fakulta.
- MONÍKOVÁ, Libuše (1994): *Prager Fenster: Essays*. München: Carl Hanser.
- PALEJ, Agnieszka (2004): *Interkulturelle Wechselbeziehungen zwischen Polen und Österreich im 20. Jahrhun-*

dert anhand der Werke von Thaddäus Rittner, Adam Zielinski und Radek Knapp. Wrocław: Atut.

SCHMITZ, Walter a KÖLLING, Daniela (2014): Gibt es eine Literatur der Migration? Zur Konzeption eines Handbuchs zur Literatur der Migration in den deutschsprachigen Ländern seit 1945. In: Cornejo, Renata, Piontek, Slawomir, Sellmer, Izabela a Vlasta, Sandra (eds.): *Wie viele Sprachen spricht die Literatur? Deutschsprachige Gegenwartsliteratur aus Mittel- und Osteuropa*. Wien: Praesens Verlag, s. 55–76.

SORKO, Katrin (2007): *Die Literatur der Systemmigration. Diskurs und*

Form. München: Martin Meidenbauer. SPOERRI, Bettina (2012): Eine mnemografische Landschaft mitten in Europa – eine narrativ-analytische Lektüre von Melinda Nadj Abonjis Tauben fliegen auf. In: Cornejo, Renata, Piontek, Slawomir a Vlasta, Sandra (eds.): *Aussiger Beiträge. National – postnational – transnational? Neuere Perspektiven auf die deutschsprachige Gegenwartsliteratur aus Mittel- und Osteuropa*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, Filozofická fakulta, s. 65–80.

Jan Kubica*

KLIMEŠ, David (2015): *Jak zábavné je informovat. Infotainment čili infozábava v teorii, praxi a českém kontextu*. Praha: Karolinum.

David Klimeš je jedním z mála českých akademiků (a zároveň profesionální novinář, komentátor Hospodářských novin – poměrně zásadní fakt), kteří se snaží o uchopení konceptu infotainmentu čili infozábavy. Hodnotu studie *Jak zábavné je informovat. Infotainment čili infozábava v teorii, praxi a českém kontextu* tak lze vidět i ve snaze otevřít debatu, naznačit možné trajektorie výzkumné agendy a přiblížit rozdílné koncepte spjaté s infozábavou. Relevanci tématu zmiňuje i předmluva Tomáše Trampoty nazvaná Zábava jako stigmatizovaný modus komunikace. „*Ze zábavňování mediálních obsahů, které mají sloužit k informování o aktuálním dění, je důležité a aktuální téma, má totiž zásadní vliv na to, co a koho vnímá veřejnost jako zásadní a důležité, na to, jak nahlížíme svět*

kolem nás, ale také jak vypadá náš zevnitřně hodnotový systém“ (s. 10).

Vakuum, které Klimeš popisuje v souvislosti s výzkumem infozábavy v českém akademickém diskurzu („*Reflexe tématu infozábavy a pronikání zábavy do zpravodajství v českém prostředí je stále na svém počátku*“; s. 81), je stavem, jež charakterizuje i jiné domény, například doménu státní regulace. V jedné z podkapitol tak autor popisuje na několika zajímavých příkladech potíže regulátorů (zejména Rady pro rozhlasové a televizní vysílání) s tím, jak se vypořádat s elementy a průniky zábavy v žánrech a pořadech, v nichž by se *normálně* (ve smyslu vyhovění legislativě a zásad objektivit a vyváženosti, jež provozovatel vysílání má povinnost zajistit) objevovat neměla.

*Mgr. Jan Kubica, Ph.D., Ústav cizích jazyků, německá sekce, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, jan.kubica@upol.cz.